

Vyjádření KDP ČR k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evidenci tržeb (k návrhu novely ustanovení § 101a zákona o dani z přidané hodnoty)

Ministerstvo financí předložilo vládě pod čj. MF-16086/2015/32-1 návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o evidenci tržeb. Jeho součástí je i následující návrh novely ust. § 101a zákona o dani z přidané hodnoty:

§ 101a včetně nadpisu zní:

„§ 101a

Elektronická forma podání

(1) Plátce je povinen podat elektronicky

- a) daňové přiznání nebo dodatečné daňové přiznání,*
- b) kontrolní hlášení nebo jiné hlášení, s výjimkou hlášení podle § 19,*
- c) přílohy k daňovému přiznání, dodatečnému daňovému přiznání nebo hlášení.*

(2) Pouze elektronicky lze podat

- a) souhrnné hlášení nebo následné souhrnné hlášení,*
- b) přihlášku k registraci nebo oznámení o změně registračních údajů; to neplatí pro identifikované osoby.*

(3) Podání uvedená v odstavcích 1 a 2 lze učinit elektronicky pouze datovou zprávou ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně

- a) podepsanou uznávaným elektronickým podpisem,*
- b) s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky,*
- c) s ověřenou identitou podatele prostřednictvím certifikátu pro evidenci tržeb, nebo*
- d) dodatečně potvrzenou za podmínek uvedených v daňovém řádu.*

(4) Účinky podání uvedených v odstavcích 1 a 2 nemá úkon, který je učiněn datovou zprávou odeslanou prostřednictvím datové schránky.“

Uvedený návrh znamená, že by v případě jeho přijetí nebylo možno činit vyjmenovaná podání prostřednictvím datové schránky, resp. na tato podání, pokud by byla učiněna prostřednictvím datové schránky, by se hledělo, jako by nebyla učiněna vůbec. Takže by došlo k situaci, že přestože by měl správce daně k dispozici daňové přiznání plátce v požadovaném formátu a struktuře, doručeném

elektronickým způsobem, nedošlo by k jeho přijetí a následnému vyměření daně včetně všech negativních konsekvencí pro daňový subjekt (pokuta za opožděné tvrzení, úrok, statut nespolehlivého plátce apod.)

S návrhem Komora daňových poradců vyslovuje zásadní nesouhlas, a to z těchto důvodů:

1. SYSTEMOVÉ, KONCEPČNÍ DŮVODY

- přestože se jedná o **výrazný zásah do povinností**, nebyl návrh předložen do meziresortního připomínkového řízení a nebylo tedy možné, aby se tedy k němu vyjádřili zástupci podnikatelské veřejnosti (např. Hospodářská komora či Svaz průmyslu a dopravy), ale ani Ministerstvo vnitra ČR jakožto rezort, který je zodpovědný za provoz datových schránek
- k návrhu **není zpracována RIA**, která by odůvodňovala nezbytnost navrhované regulace
- datové schránky mají svou legislativní úpravu platnou pro všechny orgány veřejné moci, z hlediska důvodů jejich zřízení a (povinného) zpřístupnění **není možné omezit jejich používání vůči jedné ze složek státní moci**; takový postup je v příkrém rozporu s podstatou a principem datových schránek, jako univerzálního elektronického komunikačního kanálu mezi státem na jedné straně, občany a firmami na straně druhé.
- datové schránky jsou universální nástroj nejen pro podání, ale i doručování, není ospravedlnitelné nutit daňové subjekty povinně používat dvě různá prostředí – datové schránky pro přijímání písemností od správce daně a EPO pro formulářová podání vůči správci daně
- při rozšiřující se povinnosti činit formulářová a jiná podání výhradně v elektronické formě je nezbytné mít k dispozici alespoň dvě cesty, jak podání učinit, pokud by jedna cesta nefungovala
- v EPO je nastaven systém tzv. nepropustných chyb, v jehož důsledku může dojít k odmítnutí podání, přestože je podáno v požadovaném formátu a struktuře, je zřejmé, kdo jej činí, čeho se týká a co se navrhuje¹; **takový postup je v rozporu se zákonem (§ 74 d.ř.)²**

¹ V praxi byl zaznamenán případ, kdy bylo podání odmítnuto z toho důvodu, že v něm bylo uvedeno orientační číslo bydliště fyzické osoby jako „5a“, což odpovídalo skutečnosti, systém EPO však uvedení písmene v čísle orientačním označil za nepropustnou chybu a podání odmítl přijmout.

² k tomu srovnej ust. § 11 odst. 6 zákona č. 101/2000 Sb.: „*Žádné rozhodnutí správce nebo zpracovatele, jehož důsledkem je zásah do právních a právem chráněných zájmů subjektu údajů, nelze bez ověření vydat nebo učinit výlučně na základě automatizovaného zpracování osobních údajů. To neplatí v případě, že takové rozhodnutí bylo učiněno ve prospěch subjektu údajů a na jeho žádost.*“

- pokud daňová správa chce preferovat podávání prostřednictvím EPO, domníváme se, že je tak možné činit prostřednictvím pozitivní motivace (např. prodloužením lhůty pro podání nebo zkrácením lhůty pro vrácení nadměrného odpočtu), ale samozřejmě se zachováním možnosti činit podání prostřednictvím datové schránky

2. PRAKTICKÉ DŮVODY

- na obálce datové zprávy, odeslané prostřednictvím datové schránky, jsou, na rozdíl od podání přes EPO, přehledně všechny údaje – komu bylo odesláno, z jaké datové schránky, datum odeslání a okamžik dodání a doručení
- časové údaje na obálce jsou získány ze systému ISDS, tedy od třetí strany, což zaručuje objektivitu časového údaje
- uvedené časové údaje jsou garantovány časovými razítky (na potvrzení z EPO nejsou) – to je nezbytný atribut pro naplnění § 69a odst. 5 zákona č. 499/2004 Sb.
- bez časových razítek neplatí výše uvedená domněnka pravosti a nejsou splněny požadavky na dlouhodobou archivaci písemnosti
- datové schránky umožňují udržovat dlouhodobou platnost pomocí funkce “Přerazítkování” datové zprávy, u EPO taková možnost absentuje
- z EPO nezíská daňový subjekt opis podání tak, jak bylo podáno, ale jak bylo přijato; v případě technické či jiné závady v komunikaci na trase „daňový subjekt - EPO“ tak nemá daňový subjekt k dispozici důkazní prostředek o obsahu podání, které učinil
- datová zpráva ve formátu *zfo je v datové schránce 90 dnů, během kterých je možno ji archivovat nebo při použití speciálního aplikačního SW (Datovka, Recommando ad.) je rovnou kopie zprávy na lokálním disku k archivaci; z EPO si po odeslání musí daňový subjekt stahovat soubor potvrzení, pokud toto daňový subjekt neudělá do 30 minut, nemá potom absolutně žádné potvrzení, že něco podal, ani kopii podání
- v případě zpochybnění podání má přes datovou schránku daňový subjekt k dispozici potvrzení typu *.zfo, jehož právoplatnost lze ověřit přímo v systému datových schránek; u EPO srovnatelná funkce chybí
- pro ZFO formát existují další obslužné programy (od Software602 ap.) pro otevření, zpracování, tisk nebo přímo pro odeslání k autorizované konverzi (na CzechPOINT)
- nastavený systém tzv. nepropustných chyb v EPO znemožňuje v některých případech učinit podání, které přitom netrpí žádnými vadami, pro které by nebylo způsobitelné k projednání, či vadami, pro které by nemělo mít předpokládané účinky

- pro správu daní; zde je zřejmý konflikt těchto procesů s ust. § 74 d.ř. a právo vyplývající z tohoto ustanovení je formou podání daňovému poplatníkovi upřeno
- EPO je v určitých případech přetíženo, zejména poslední dny před termínem pro podání přiznání, zatímco ISDS tímto nedostatkem netrpí
  - řada daňových subjektů a jejich zástupců investovala do SW pro komunikaci s datovými schránkami a plánovaná změna by je nutila do dalších investic do SW

K důvodové zprávě, kterou je předložený návrh doprovázen a odůvodněn, uvádíme následující:

- *„Pro uvedená formulářová podání, zejména hlášení, s ohledem na jejich podstatu je charakteristická jejich značná velikost. U některých druhů podání dochází k převýšení velikosti podání přes limit 10 MB, což fakticky diskvalifikuje podávání skrze datové schránky.“*

Toto tvrzení se dle našeho názoru nezakládá na pravdě. Velikost vlastního formulářového podání ve formátu XML dosahuje běžně velikosti 1 kB až 3 kB, tedy mnohonásobně řádově nižší, než je povolená velikost datové zprávy, doručované prostřednictvím datové schránky.

Omezení velikosti se může týkat případných příloh podání. Zde je však nutno konstatovat, že i systém EPO omezuje velikost podávaných příloh, a to dokonce na maximální velikost 4 MB.

Navíc i v případě, že by byl tento argument pravdivý (např. po praktickém zavedení nových tvrzení jako je kontrolní hlášení dle ZDPH apod.), tak by řešení mělo spočívat ve změně technických parametrů ISDS, a nikoliv ve vyloučení tohoto způsobu podání.

- *„V případě některých formulářových podání, zejména kontrolních hlášení, přináší podávání skrze daňový portál finanční správy benefit zvýšené ochrany údajů uváděných v kontrolních hlášeních. Bezpečnost a ochrana údajů je na rozdíl od jiných elektronických podání zvýšena tím, že přístup k údajům bude mít omezený počet pracovníků Finanční správy České republiky za zvýšených bezpečnostních opatření (šifrování, logování). Zvýšenou bezpečnost dat nelze zabezpečit jiným způsobem, než podáváním na společné zařízení správce daně, tj. přes zmíněný portál.“*

Pokud jsou na straně Finanční správy problémy se zajištěním ochrany údajů předávaných daňovými subjekty, neměl by být tento nedostatek řešen na úkor daňových subjektů. Kromě toho je možné minimalizovat taková rizika např. zavedením centrální podatelny s následnou distribucí (jak lze vidět dnes na příkladu ČSSZ nebo VZP, kde je intenzita a frekvence podání srovnatelná).

Komora má naopak obavy o zabezpečení systému EPO vůči útokům zvenčí. Jako příklad uvádíme tzv. DDOS útok, provedený v exponovaném období. Další rizika sledáváme v možném převedení komunikace na jiný web.

- *„Cílem této úpravy je také snížení administrativní zátěže jak na straně daňových subjektů, tak na straně správce daně. Stanovený formát a struktura podání představují určený standard, který umožňuje daňovým subjektům zpracovat obsahově rozsáhlá a strukturovaná podání (např. souhrnné hlášení či daňové přiznání) v rámci svých elektronických podnikových a účetních systémů a podat je elektronicky správci daně. Pokud se vytvoří efektivní nástroj pro to, jak dosáhnout stavu, kdy elektronická podání respektují požadovaný formát a strukturu, dojde v konečném důsledku i ke snížení administrativní zátěže daňových subjektů, kterým ubude administrativa spojená s opravami formálních nedostatků podání.“*

V případě, že daňový subjekt podá prostřednictvím datové schránky podání v předepsaném formátu a struktuře, není tento argument relevantní. Důvodová zpráva neobsahuje žádné statistické údaje o tom, jaké bylo celkové množství elektronických podání, kolik z nich bylo učiněno prostřednictvím datové schránky a u kolika z nich se vyskytovaly chyby ve formátu či struktuře.

U části subjektů dojde naopak jednoznačně ke zvýšení administrativní zátěže. Jde o plátce, kteří nevedou účetnictví, případně ani daňovou evidenci a nemohou tedy využívat automatizované postupy podání do EPO prostřednictvím svého softwaru. Tyto osoby mají již nyní zřízené datové schránky, dosud však nepotřebovaly elektronický podpis. Budou muset používat dvě různé elektronické cesty komunikace se státem, v obou případech ruční. Tato povinnost pro ně bude jednoznačně zatěžující.

Domníváme se, že ke snížení administrativní zátěže na straně státu nemůže docházet za cenu nových povinností daňových subjektů. Při výběru daní nelze zohledňovat výhradně hledisko co nejefektivnějšího výběru daní, ale především je nutno mít na mysli respektování práv jedince a stabilitu dosavadních pravidel.

Z výše uvedených důvodů Komora daňových poradců předložený návrh zcela zásadně odmítá.

Stanovisko zpracovali daňoví poradci Ing. Tomáš Hajdušek, vedoucí Sekce správy daní a poplatků, Ing. Jiří Nesrovnal, člen Prezidia, vedoucí Sekce daň z příjmů právnických osob, Ing. Vlastimil Sojka, člen Sekce správy daní a poplatků, Ing. Martin Tuček, prezident KDP ČR, MVDr. Milan Vodička, vedoucí Pracovní skupiny IT.

Ing. Martin Tuček
prezident KDP ČR

V Brně dne 9. dubna 2015